

Trouw 18-11-2002

Kapot omdat de planeten zwijgen

Astrologie

KOERT VAN DER VELDE

Als Rudolf Smit in een antiquariaat zijn boek 'De planeten spreken' tegenkomt, koopt hij het onmiddellijk op. „En donder ik het thuis meteen in de vuilnisbak. Opgeruimd staat netjes." Het verhaal van een van zijn geloof gevallen beroepsastroloog.

„Astrologie is niet een hobby zoals postzegels verzamelen. Het is een passie die je hele leven doortrekt. Astrologen hebben de neiging geen stap buiten de deur te zetten zonder dat ze eerst hun horoscoop hebben geraadpleegd. En bij alles wat hen overkomt, vragen ze: wat waren de planeetstanden op dat moment? Ik heb ze meegemaakt die bij de brievenbus wachtten op het juiste moment om een brief door de gleuf te duwen.

Zo bont heb ik het zelf nooit gemaakt. Je zou verwachten dat astrologen het sterrenbeeld Waterman hebben, met Uranus als ascendant, in het oosten: dat zijn mensen die veel behoefte hebben aan bevestiging. Maar dat is niet zo.

Ook ik ben bepaald geen 'Waterman', heb meer een wetenschappelijke houding. Dat begon al vroeg. Ik was mateloos geïnteresseerd in de sterrenhemel, de schoonheid, het gevoel er deel van te zijn -uiteindelijk ben ik sterrenstof. Ik bouwde mijn eigen 'telescoop' en las boeken over de wondere wereld van de sterren. Astrologie is onzin, zeiden al die boeken, en dat nam ik zonder meer aan. Tot ik in 1968 bij het tijdschrift Foto werkte en de hoofdredacteur uitlachte die astrologie serieus bleek te nemen. Hij zei dat ik me er eerst maar eens in moest verdiepen voordat ik mijn oordeel klaar had. Ik kocht een boekje over mijn eigen sterrenbeeld, en het klopte heel goed. Dat trok me geweldig aan, en langzaam ben ik er steeds verder ingekropen. Ik kocht alle sterrenbeeldboekjes en kwam tot de conclusie dat de astrologie niet zomaar van tafel kon worden geveegd. Toen de moeder van een vriend mijn horoscoop trok was die zeer raak. Ik was inderdaad een type met een turbulent privéleven. Vanaf toen trok ik van iedereen die ik tegenkwam een horoscoop, eerst met boekjes erbij, daarna zonder.

Mijn hobby groeide uit tot een eigen praktijk en een bedrijfje dat handelde in astrologische software. Ik heb ook een astrologische beroepsvereniging opgericht, met een ethische code, naar aanleiding van het optreden van een astroloog uit Den Haag die wel erg harde voorspellingen deed -hij voorspelde zelfs de dood van mensen.

Eigenlijk ben ik altijd een buitenbeentje in de astrologische beweging geweest. Er waren er zoveel die zeiden: Ram, of welke andere autoriteit dan ook, heeft het gezegd. Mijn parool was 'we moeten astrologie een wetenschappelijke basis geven'. Dat stond ook in de doelstellingen van onze vereniging, maar is er naderhand uitgehaald. De meerderheid was daar niet in geïnteresseerd. 'Ik heb mijn eigen systeem' zeiden ze, 'en dat werkt prima'. Dat was hun persoonlijke bescherming, want als je astrologie wel wetenschappelijk wilt benaderen, is dat heel pijnlijk.

Ik emigreerde naar Australië en daar zette ik mijn astrologische praktijk met succes voort. Aan de hand van iemands horoscoop hadden we een gesprek. Praten over wat je horoscoop zegt, is kennelijk minder bedreigend dan praten over jezelf. Als zo iemand dan uren later opgetogen vertrok, was ik helemaal kapot. Ook de twijfel knaagde. Uit onderzoek bleek dat de resultaten van de astrologie statistisch absoluut niet significant zijn. Maar ja, statistiek is maar statistiek, en bewijst niet dat het onmogelijk is dat ik een zeer pakkende horoscoopinterpretatie voor iemand maak, laat staan dat het dit verklaart.

Het manuscript van een eveneens twijfelende astrologievriend van me, de scheikundige Geoffrey Dean, deed voor mij de deur dicht. Hij had het bij me achtergelaten met het verzoek om commentaar en toen ik het las zakte mijn maag door mijn broek. Hij beschreef wat er tijdens een consult precies gebeurt. Het was ontluisterend. Zo heb je het cold reading effect. Je houdt je cliënt voortdurend in de gaten. Hoe reageert hij of meestal zij? Gaat ze achterover hangen dan distantieert ze zich, buigt ze naar voren dan is dat een bevestiging van de lijn die je probeert neer te zetten. En

zo zijn er allemaal signalen waarvan je je soms niet eens bewust zijn, maar die je toch oppikt. Ik was overtuigd, helemaal omdat ik daarvoor al eens een horoscoop had verwisseld maar dat voor het consult niks uitmaakte. Het kwartje was gevallen, mijn geloof definitief gebroken. Ik heb al mijn cliënten afgebeld en me van de studenten die bij me in de leer waren losgemaakt. Ik raakte in een depressie. De verbinding die ik met boven had gevoeld was een illusie, we zijn geen onderdeel van een groter, zinvol geheel, er is geen plan en doel. Ik was kapot. Langzaamaan is het gevoel van gemis weggezakt. Ik ben teruggegaan naar Nederland en heb me ook hier gedistantieerd van de astrologie. Een Judas werd ik genoemd. Ik werd scepticus, maar ook daarin voel ik me niet thuis. De diehards noemen astrologen 'gevaarlijke charlatans', kletsboek natuurlijk. Het merendeel bestaat uit heel warme mensen. Maar ze zijn wel gelovig, en daarmee resistent voor argumenten. Tegenwoordig zie ik een horoscoop als een mooi symbool, waarmee je ook als ongelovige kunt werken. Zulke astrologen bestaan, maar ik heb ook daar geen zin meer in."